

že však nezjistil opaku. Z toho odvozuje, že jest domněnka, že Antonín S. zanechal nějaký majetek na hotovosti, a že více není potřebí k opodstatnění žaloby dle článku XLII. uvoz. zák. k civil. řádu soudnímu, a také, že jest domněnka, že žalovaní vědí o tomto majetku. Odvolací soud, opakovaně důkazy dle §u 488 c. ř. s., byl oprávněn, uchýliti se od zjištění soudu první stolice a učiniti samostatná zjištění. S těmi se však dovolatel rozchází, neboť odvolací soud zjistil, že nebylo dosvědčeno, že po Antonínu S-ovi zůstala větší částka, která nebyla pojata do jeho pozůstalosti, dále, že nebylo dosvědčeno, že peníze ty vzala jeho manželka Anna S-ová do nemocnice v T., a že je ještě měla v den svého úmrtí. Pokud se dovolatel rozchází se zjištěním odvolacího soudu, neprovádí uplatněného důvodu po zákonu. Jinak sluší uznati, že odvolací soud posoudil spornou věc po právní stránce správně, rozhodnuv o žalobním návrhu zamítavě; neboť, bylo-li zjištěno, že nějaké jmění, o němž, nebo o jehož zatajení nebo zamlčení a, co je o tom známo, má býti přísaháno, vůbec neexistuje, plyne z toho bezdůvodnost žaloby, opírající se o předpis čl. XLII. uvoz. zák. k c. ř. s.

Čís. 3959.

Kdo podporuje uchazeče o úvěr tím, že na jeho požádání podává poskytovateli úvěru nevyžádané jím informace o úvěrní schopnosti uchazeče, jest povinen, přesvědčiti se o správnosti své informace a jest práv z následků informace nesprávné (§ 1299 obč. zák.).

(Rozh. ze dne 11. června 1924, Rv I 525/24.)

Žalobce domáhal se na žalovaném náhrady škody, ježto ho uvedl v omyl o úvěrové schopnosti Josefa P-a, jemuž byl žalobce na základě informací žalovaného poskytl zápůjčku. **O b a n i ž š í s o u d y** žalobu zamítly, **o d v o l a c í s o u d** z těchto důvodů: Zajisté nelze důvodně pochybovati o tom, že podle občanského zákoníka může vzejíti povinnost k náhradě škody i při uvedení v omyl mimo poměr smluvní, a že toto uvedení v omyl nemusí býti obmyslným. Vyplyvá tak z §u 7 obč. zák. ve spojení s ustanoveními §§u 1299 a 1300 obč. zák. Podmínkou však jest, by takové uvedení v omyl bylo při nejmenším zaviněným, poněvadž bez zavinění není povinnosti k náhradě. Rozhodným jest tudíž, zda jest v chování žalovaného, jak prvním soudem bylo zjištěno, zavinění čili nic. Tuto otázku první soud právem zodpověděl záporně. Žalovaný nebyl ani podle §u 1299 obč. zák. ani podle §u 1300 obč. zák. povinen, by udíleje radu, by Josefu P-ovi byla zápůjčka poskytnuta, vynaložil zvláštní péči a také nedostal za svou radu nijaké úplaty. Mohla by proto býti řeč o zaviněném jednání jen tehdy, kdyby bylo prokázáno, že žalovaný měl příčinu k tomu, aby pochyboval o správnosti údajů a ujišťování Josefa P-a. Nic takového nebylo ve sporu zjištěno, zvláště nebylo zjištěno, že žalovaný znal majetkové poměry Josefa P-a a že věděl, že jeho informace a ujišťování nejsou věrohodny. Stalo-li se však uvedení v omyl bezelstně a nelze-li v něm ani spatřovati kulposní

chování žalovaného, schází veškerý právní důvod, by byl přidržen k náhradě škody a právem bylo žalobní žádání zamítnuto.

N e j v y š š í s o u d zrušil rozsudky obou nižších soudů a vrátil věc prvému soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Dovolací soud schvaluje právní názor odvolacího soudu, že podle občanského zákoníka může nastati povinnost k náhradě škody pro uvedení v omyl mimo smluvní poměr i v případech pouhého zavinění (§§y 7, 1299 a 1300 obč. zák.). Ale nelze souhlasiti s názorem, že žalovaný se zavinění nedopustil. Nižší soudy by měly pravdu, kdyby uchazeč o zápůjčku, František P., byl žalobci sám vyličil své poměry pro poskytnutí úvěru závažné a kdyby se žalobce, ať již na jeho výzvu nebo sám od sebe, byl pak na žalovaného obrátil s dotazem, zda je pravdou, co František P. udal. V tomto případě mohl žalovaný podati žalobci bezelstně i zprávu, pravdě neodpovídající, jelikož, nejso povolán, podávati takové zprávy, neměl povinnosti vynaložiti neobyčejnou a zvláštní obezřetnost, nanejmenším nemusel snad konati napřed potřebná šetření o pravdivosti udání Františka P-a. Naopak by tu žalobce jednal na vlastní nebezpečí, neobrátiv se na osobu neb ústav, jenž takové zprávy dle svého povolání podává a pak také ovšem za jejich správnost ručí. Ale tak se věc nemá. Žalovaný přišel k žalobci spolu s Františkem P-em za tím účelem, aby mu zápůjčku opatřil pokud se týče, by přiměl žalobce k poskytnutí zápůjčky a podporoval žádost Františka P-a tím, že žalobce ujišťoval, že P-ovi úplně věří a že by mu peníze sám půjčil, kdyby je měl po ruce. Za týmž účelem též uvedl, že František P. má elegantní byt o 3 pokojích v T, a také cenné papíry, ačkoliv to, jak musil při svém výsledku jako strana připustiti, slyšel jen od Františka P-a. Pakliže žalovaný přišel s Františkem P-em k žalobci za tím účelem, aby mu podal o něm a jeho úvěruhodnosti příznivou zprávu a takto žalobce k poskytnutí zápůjčky přiměl, změnil se tím podstatně jeho poměr k žalobci; tím vzal žalovaný bez potřeby a dobrovolně na sebe jednání, které jinak náleží informačním úřadům a ústavům, a k jehož výkonu je zapotřebí zvláštních vědomostí a neobyčejné obezřetnosti a dal tím na jevo, že tyto potřebné vědomosti a vlastnosti má. Učiniv tak, jest žalovaný podle §u 1299 obč. zák. práv z toho, že oněch vědomostí neměl a potřebné obezřetnosti nešetřil, a nemůže se hájiti tím, že nevěděl, že to, co mu František P. o svém bytě a o svých cenných papírech řekl, není pravdou, neboť bylo za tohoto stavu věci jeho povinností, by před podáním zprávy alespoň o tom se přesvědčil, zda je pravdou, co mu v tomto směru sdělil pouze František P. Žalovaný však této pozornosti nešetřil, ba žalobci ani neřekl, že to, co mu o majetkových poměrech Františka P-a sdělil, vlastně ví jen od něho samého. Nejde tedy jen o zavinění, nýbrž o hrubou nedbalost, za kterou žalovaný musí zodpovídati.

Čís. 3960.

I elektrické vedení jest dílem ve smyslu §u 1319 obč. zák. Pokud jest držitel díla prost ručení za škodu, způsobenou přetržením drátu.

(Rozh. ze dne 11. června 1924, Rv I 546/24.)